Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Stev. 266 V Ljubljani, sreda 20. novembra 1940 Leto V

Pred nemško-bolgarskim naskokom na Solun?

Ameriški tisk poroča, da služijo sedanji posveti na Dunaju pripravam, da bi Nemčija čez Romunijo in Bolgarijo s soglasjem Sovjetov udarila na Egejsko morje

Newyork, 20. nov. o. »Newyork Sun« prinaša pod ogromnim naslovom poročilo agencije Associated Press iz Berna, **da je treba vsako uro pričakovati nemško-bolgarskega sunka** proti Egejskemu morju in proti Solunu. Grško poslaništvo v Bernu izjavlja, da so se Grki pripravili tudi na možnost takega napada z boka. Po ameriški sodbi pa Grčija združenega pritiska Nemcev in Bolgarov brez turške pomoči ne bi mogla vzdržati.

Rim, 20. nov. o. United Press: V italijanskih uradnih krogih govore, da se bosta Bolgarija in Romunija v kratkem pridružili nemškim in italijanskim vojnim načrtom. Sedanji posveti med Nemčijo, Italijo ter Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo služijo temu namenu. Italiji in Nemčiji gre za to, da si zagotovita pri Romuniji in Bolgariji neoviran prehod za svoje vojske čez njuno ozemlje.

Italijanski tisk v svojih zadnjih poročilih namiguje na to, da so nemške čete že v Bolgariji.

Budimpešta, 20. nov. o. United Press: Nemški in italijanski diplomatski krogi v južnovzhodni Evropi predstavljajo sedanja pogajanja na Dunaju med Nemčijo, Italijo, Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo kot začetek boja proti angleški svetovni državi. Namen tega boja je razširiti nemško ter italijansko vojaško nadzorstvo do dejanskih mej Grčije in Turčije. Vse to delata Nemčija in Italija v popolnem sporazumu s Sovjetsko Rusijo.

Sofija, 19. novembra. AA. Časopis »Sofija« prinaša obširen članek, v katerem poudarja pravico Bolgarije do izhoda na Egejsko morje. List pravi, da teh pravic Bolgarije ni mogoče osporavati in da bo rešitev teh vprašanj na miren način okrepila Bolgarijo in utrdila odnošaje Bolgarije z njenimi sosedi.

List »Duma« posveča prav tako daljši članek tistemu vprašanju ter v njem tudi poudarja pravico Bolgarije do dostopa na Egejsko obalo. Tudi drugi bolgarski listi pišejo, da se Bolgarija ravna izključno po načelu narodne pravičnosti, ter da zdaj upira svoje oči na Egejsko primorje — na pljuča Bolgarije.

Posveti med Nemčijo, Italijo in Madžarsko na Dunaju

Napovedi o prestopu Madžarske k trojni zvezi in o vojaških akcijah Nemčije in Italije na Balkanu

Budimpešta, 20. nov. m. Vsa madžarska politična javnost pripisuje izredno važnost današnjim razgovorom, ki jih bosta imela madžarski ministrski predsednik grof Teleky in zunanji minister grof Csaky na Dunaju z zunanjima ministroma Nemčije in Italije. V zvezi s temi razgovori prinaša glasilo ministrskega predsednika grofa Telekyja »Maggyar Orszag« daljše poročilo, v katerem med drugim pravi, da rimski krogi menijo, da bodo na sedanjem sestanku na Dunaju zlasti prerešetavali naslednja tri vprašanja:

1. Kakšna naj bo vloga Španije, ko bo vprašanje Gibraltarja stopilo v ospredje, ali pa če bi se kaj zgodilo s francoskimi kolonijami.

2. Kakšna bo vloga Italije, če bi Velika Britanija skušala s Črnega morja v tem delu Evrope povzročiti nemire in

3. kakašna naj bo vloga Bolgarije, če bi Turčija še dalje držala z Anglijo in če bi bilo potrebno, da nemško-italijanske čete zasedejo nekatere točke na Balkanu.

Delovanje držav Nemčije in Italije ter Rusije se razvija na obeh glavnih evropskih področjih vzporedno — sodijo v italijanskih vladnih krogih.

Budimpešta, 20. novembra. (MTI.) Na povabilo nemške vlade sta danes ob 11.20 prispela na Dunaj predsednik madžarske vlade grof Teleky in zunanji minister Czaky.

Dunaj, 20. novembra. (DNB.) Nemški zunanji minister von Ribbentrop se je pripeljal včeraj ob 17 s posebnim vlakom iz Salzburga na Dunaj. Nekaj minut potem je pripeljal na zahodno postajo posebni vlak, s katerim je prispel na Dunaj tudi italijanski zunanji minister grof Ciano.

Newyork, 20. nov. m. Radijske družbe Columbia poročajo: V Budimpešti sodijo, da bo nemški zunanji minister von Ribbentrop na Dunaju predlagal Madžarski, Slovaški in Romuniji, naj pristopijo k trojni zvezi, ki sta jo Nemčija in Italija podpisali z Japonsko. V Budimpešti pričakujejo, da bodo tudi slovaški državniki odpotovali iz Bratislave na Dunaj. Ni dvoma, da bodo srednjeevropske države sprejele nemški predlog in da bo na sedanji dunajski konferenci izdelan načrt za čim večje sodelovanje teh držav z Nemčijo in Italijo.

Italijansko stališče do bombnih napadov na Bitolj

Varnostni ukrepi naših oblasti za zavarovanje naših tal

Rim, 20. nov. m. V Rimu so z veliko pozornostjo sprejeli uradno poročilo jugoslovanske agencije Avale o uspehih preiskave zaradi bombardiranja Bitolja. »Giornale d'Italia« prinaša to jugoslovansko uradno poročilo ter v naslovu poudarja, da je bitoljski incident prijateljsko poravnan. List ne prinaša nobenega drugega pojasnila.

V italijanskem zunanjem ministrstvu so na konferenci s tujimi časnikarji tudi prebrali besedilo uradnega poročila agencije Avale. Pri tej priliki so jim poudarjali, da se Italija ne izmika odgovornosti. Takoj v začetku niso niti potrjevali, niti zanikali domneve, da bi italijanska letala bombardirala Bitolj. Ugotovitev je bila težka že zaradi narave tal v tem delu jugovzhodne Evrope. Zdaj je izkazano, da so italijanska letala po pomoti, nikakor pa ne nalašč bombardirala jugoslovansko mejo. Toda važno je — to so na konferenci s tujimi časnikarji v Rimu še posebej poudarili —, da je incident v Bitolju prijateljsko poravnan. Zato ta dogodek ne more več služiti v nobenem primeru tuji propagandi, ki skuša postaviti zid med obema državama.

Skoplje, 20. nov. m. Po poravnavi incidenta zaradi bombardiranja Bitolja so naše oblasti izdale odlok, da morajo biti vsa naša mesta v južni Srbiji ponoči dobro razsvetljena. Na ta način se bodo letalci vojskujočih se držav lahko ravnali pri svojih nočnih poletih ter takoj opazili, da so nad jugoslovanskim ozemljem ter bi se tako naših krajev lahko izogibali. Oboroženim silam Jugoslavije je bil prav tako izdan odlok, da morajo stražiti naše nebo podnevi in ponoči. Zato bodo odslej naša mesta na jugu spet dobro razsvetljena.

24. dan vojne med Italijo in Grčijo

Grški napad pri Ohridskem jezeru

Nekje v Italiji, 20. nov. Stefani. Včerajšnje uradno italijansko vojno poročilo št. 165 pravi:

Včeraj so se na bojišču v Epiru bili hudi boji, toda pri tem se bojna črta ni nikjer spremenila, izvzemši pri Ezekiju, kjer je sovražnik zasedel eno vas. Naši letalski oddelki so izvedli hude napade na sovražnikove postojanke. Bombe so povzročile eksplozije. Letala so s strojnicami obsipavala zbirališče čet. Zbita so bila tri sovražnikova letala. Eno naše letalo se ni vrnilo.

London, 20. nov. o. Reuter. Grško vrhovno poveljstvo poroča, da so pri Korči srditi boji. Grške čete so zavzele postojanke na hribih, od koder bombardirajo mesto. Včeraj so grške čete zavzele mesto Erzeka na srednjem delu bojišča, ki je velikega strategičnega pomena. S tem je presekana zveza med levim in desnim krilom italijanske vojske. V bojih proti Grkom močno delujejo tudi italijanska letala. Grki so včeraj sestrelili 11 italijanskih letal, ne da bi sami pri tem izgubili kakšno letalo. V Valoni so angleška letala bombardirala pristanišče. Piloti pripovedujejo, da so bombe povzročile ogromno škodo.

Vzhodni del mesta Korče je ves v ognju. — Grške čete so odbile italijanski protinapad, ki je bil usmerjen proti mestu Biklišta, 14 km severovzhodno od Korče ob cesti med Florino in Korčo. Grki so dobili pomoč za nov napad proti mestu Pogradu, ki leži na bregu Ohridskega jezera okoli 60 km severno od Korče. Ako bo Pograd padel, bo italijanskim četam iz Korče odrezana pot v notranjost Albanije. Albanski neredni vojaki, ki nosijo še uniforme iz časa kralja Zogua, so uničili bencinsko skladišče v Pogradu.

Atene, 20. nov. m. Grško vrhovno poveljstvo je snoči izdalo poročilo, v katerem med drugim poudarja, da so grške čete pri Konici pokazale v bojih na nož premoč. Italijani so svoje utrjene postojanke branili z veliko odpornostjo. Grške postojanke so zdaj v gorski skupini planine Morovo. Grški letalski napadi se uspešno nadaljujejo.

Ker je eskadra italijanskih kontratorpedovk mislila, da grške pomorske sile pripravljajo velik napad na Dodekanez, je v noči od 18. na 19. november napadla mesto Tirani na otoku Samos. Italijanska eskadra je prišla iz Lerosa.

Atene, 20. novembra. (Atenska agencija. Poročilo grškega vrhovnega poveljstva št. 24 se glasi: V pokrajini Korče so grške čete po hudih borbah zavzele postojanke, ki so jih do tedaj branile italijanske čete. Ofenzivna akcija grških čet se uspešno nadaljuje na višinah.

Razdejanje v nemški industriji in prometu - po angleških poročilih

London, 20. nov. o. Reuter: Letalsko ministrstov poroča, da so angleški bombniki v zadnjih napadih zelo poškodovali Kruppove tovarne in pa železniška križišča, tako da je dovoz surovin v tovarne skoro nemogoč. Zadeti so bili spet trije oddelki Kruppovih tovarn ter so prenehali z delom. Posebno težka bomba je udarila v podzemeljske delavnice in je razdejala ves prostor. Oddelke, ki niso bili poškodovani, so prepeljali v druga mesta. Zdaj deluje samo polovica vseh Kruppovih obratov. Angleška letala so tudi zbila štiri velike stavbe kemičnih tovarn na otoku Oda in ob reki Moll pri Stettinu ter popolnoma uničila največjo rafinerijo petroleja v Hannoveru in Deutsche Vacuum Oil Company v Bremenu. Druge skupine letal so uničile električno centralo v Fockerjevih tovarn v Amsterdamu. Tu je ustavljeno delo za več tednov. Na železnicah pa vlada v prevozu velik nered, ker delavci ne morejo tako hitro popravljati železniške proge, kakor jih angleška letala razbijajo.

Zmanjšani letalski naskoki na Anglijo

Berlin, 20. nov. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo sporoča snoči: Neka nemška podmornica je potopila 4 sovražnikove oborožene trgovske ladje s skupno 23.880 tonami. Druga podmornica je potopila 4 oborožene trgovske ladje s skupnimi 21.340 tonami. Napadi na važne vojaške objekte v Angliji so se nadaljevali tudi v noči med 17. in 18. novembrom kakor tudi 18. novembra. Razen na London so bili izvršeni napadi tudi na več krajev ob južni angleški obali, zlasti pa na pristanišča in industrijske naprave v Southemptonu kakor tudi na tovarno orožja v srednji Angliji. Bojna letala italijanskega letalskega zbora so napadla neko mesto na vzhodni angleški obali. Pri napadih na konvoje ob vzhodni angleški obali sta bili potopljeni dve trgovski ladji po 3000 ton, tri trgovske ladje pa težko poškodovane. Nočni napadi malega števila angleških letal na nemško ozemlje so ostali brez učinka. Izgub ni bilo.

London, 20. nov. o. Včerajšnji dan je bil precej miren, ker so nemška letala bila samo nad grofijo Kent, kjer pa niso povzročila nobene škode in nobenih smrtnih žrtev. Pač pa je bil nočni napad hujši, posebno v mestih v sredini Anglije, kjer so povzročili veliko škodo ter več požarov, katere pa so gasilci kmalu pogasili. Smrtnih žrtev ni bilo mnogo. Napad na London ni bil hud in tudi škoda ni bila velika. Ponoči so sestrelili pet nemških letal.

Angleško letalo nocoj nad Berlinom

Berlin, 20. novembra. (DNB.) V noči med torkom in sredo so se angleški bombniki dvakrat skušali približati nemški prestolnici. Močno delovanje protiletalskega topništva pa je preprečilo te napade. Samo enemu angleškemu letalu se je posrečilo leteti nad Berlinom in vreči nekaj bomb. Bombe tega angleškega letala so zadela kliniko, bolnišnico in nekaj stanovanjskih poslopij. Požari, ki so nastali na strehah, so bili hitro pogašeni. Sestreljena sta bila dva angleška bombnika.

Nov potres v Romuniji

Bukarešta, 20. nov. Reuter: Snoči ob 22.45 so čutili precej močan potres v Bukarešti. Že poprej poškodovana poslopja so bila sedaj znova poškodovana.

Obisk romunskega državnega poglavarja pri Hitlerju

Bukarešta, 20. novembra. Havas: Upravitelj države Antonescu bo odpotoval v Berlin dne 20. t. m. Antonescu bo sprejet pri Hitlerju. Ta obisk je bil že zdavnaj določen in mu je cilj, da še okrepi prijategljske vezi med Nemčijo in Romunijo.

Hudo nočno bombardiranje Aleksandrije

Kairo, 20. nov. m. United Press: Pri predsnočnjem letalskem napadu na Aleksandrijo je bilo po uradnem sporočilu egiptovskega notranjega ministrstva ubitih 41 oseb, 70 pa ranjenih. 17 zasebnih hiš so bombe razdejale. Italijanski letalci so napadli mesto v petih zaporednih valovih. Ves čas od začetka vojne dozdaj tako hudega bombardiranja Aleksandrija še ni doživela.

Vesti 20. novembra

Italijanske oblasti najodločneje uradno zavračajo vse vesti tujega tiska in tujih radijskih postaj o tem, da je bila poslana v Taranto posebna preiskovalna vojaška komisija, ki naj ugotovi, kdo je kriv, da je protiletalska obramba pri angleškem napadu na italijanske vojne ladje docela odpovedala. Izjavljajo, da je ta obramba bila na mestu in da je sestrelila šest angleških letal.

Generalno ravnateljstvo za načrtno razdeljevanje živeža prebivalstvu bo ustanovila turška vlada.

Nemci do zdaj še niso poskusili vdora v Anglijo, toda nevarnost še ni prenehala. Nemška armada predstavlja strašno silo in del te sile stoji zbrane za pristanišči, iz katerih se Nemčija pripravlja na vdor v Anglijo. Lahko, da bodo gospodarji te armade poskusili vreči jo v Anglijo ravno v zimskih mesecih, ko se zdi, da so nasprotnikove zmage začele nekoliko bledeti. V tem smislu je govoril namestnik angleškega vojnega ministra Grigg včeraj v poslanski zbornici.

Japonske oblast ne potrjujejo, pa tudi ne zanikajo poročil o tem, da je japonska vlada ponudila Kitajcem pogajanja za sklenitev miru, in sicer po posredovanju Amerike.

Angleško pomorsko poveljstvo sporoča, da se je podmornica »Rainlow« potopila, ker je poteklo že dosti časa od tedaj, ko bi se bila morala spet vrniti v svoje oporišče.

Švicarska vlada je razpustila tako imenovano švicarsko obnovitveno gibanje, organizirano po vzgledu nemške nar.-socialistične stranke. Vzroki za razpust so v tem, da so se člani tega gibanja bavili z vohunstvom, s pripravami za nasilni prevrat in z organiziranjem posebnih udarnih čet.

Pozabljeni sovjetski jubilej — namreč 65-letnico predsednika Sovjetske Rusije, Kalinina, slavi današnje »Jutro«. Ta jubilej bodo, kakor govore skušnje, prezrli gotovo celo v Sovjetski Rusiji sami, saj menda tri četrtine ljudstva tam in na svetu sploh ne ve, da je državni poglavar rdeče Rusije Kalinin, ne pa Stalin. Zato si je »Jutro« nadelo nalogo, da razčisti pojme, kakor jih je skušalo razčiščevati včeraj z dokazovanjem, da je sovjetska zunanja politika čisto nekaj drugega, kakor sovjetska ideologija...

Madžarska ne izbira svojih prijateljev tedaj, ko so v ugodnih položajih, marveč je z njimi tudi v hudih časih. Madžarska je držala z Nembijo tedaj, ko je bil nemški narod slab, zato ve, da ji bo sedanja močna Nemčija pomagala v novem evropskem redu do mesta, ki ji gre, sodi madžarsko vladno glasilo »Pester

Avstralski letalci so v sedanji vojni zbili 537 nemških letal, je povedal član avstralske Godley v nocojšnjem radijskem govoru.

Če naj obisk bolgarskega kralja v Nemčiji pomeni, da je bil dogovorjen kak bolgarski nastop proti Turčiji, se bo Bolgarija s takim nastopom opekla, zakaj Turčija je pripravljena na vsako morebitnost, piše ugledni turški list »Jeni Sabah«.

Španski zunanji minister Sunner je snoči odpotoval iz Berlina v Madrid. Zdi se, da pri zopetnem njegovem obisku v Nemčiji le še ni prišlo do odločitve, ali pojde v vojno ob strani Nemčije in Italije tudi Španija, ki ji do tega koraka branijo trije razlogi: odločno nasprotstvo do kakršnega koli sodelovanja z boljševiško Rusijo, posledice državljanske vojne in pa popolna odvisnost od angleške milosti glede preskrbe s hrano, kurivom in surovinami.

Največji nemški parnik »Europa« (49.000 ton) je bil pri zadnjem angleškem napadu na Bremen zadet z bombo v sredino, poroča agencija United Press.

Grška vlada je prosila vlado Združenih držav, da bi ji prodala večje število letal in večje količine streliva in orožja. Ameriška vlada je grško prošnjo z razumevanjem sprejela in bodo pristojna ministrstva odločila, v koliki meri in v kakšnem času bo Grčija ameriški vojni material dobivala.

Odbore za pomoč francoskemu generalu de Gaulleu so začeli osnovati razumniki po srednjeameriških državah. Odbori bodo zbirali denarno in drugo pomoč za podporo gibanja svobodnih Francozov.

Italijanski in španski načrti o razdelitvi francoske Afrike bodo gotovo naleteli tudi na odpor bivšega vrhovnega poveljnika franc. armade generala Weyganda, ki je za vsako ceno pripravljen ohraniti nedotakljivost francoskega imperija v Afriki. General Weygand, ki zdaj organizira francosko vojsko v Afriki, tudi nasprotuje zahtevam, da bi Nemčija in Italija dobili v francoskih posestih oporišča.

Pri velikem nemškem letalskem napadu na angleško industrijsko mesto Coventry, je bilo po dosedanjih uradnih ugotovitvah ubitih nekaj čez 300 ljudi.

Nemčija in Jugoslavija se v vseh vprašanjih strinjata. Jugoslavija ne prihaja v poštev za nobeno sedanjo politično ali vojno kombinacijo. Nemčija ima z Jugoslavijo urejen izvoz in ji ni na tem, da bi to organizirano državo vznemirjala. Vsa vprašanja med Nemčijo in Jugoslavijo so razčiščena in trajno urejena, zato Jugoslaviji na nobenem sedanjem posvetu ni treba sodelovati, je izjavil pooblaščenec nemškega zun. min. dopisniku agencije Press Association.

Razstavo o pisateljih Levu Tolstoju in Maksimu Gorkem so danes odprli v Moskvi. Maksima Gorkega poveličuje Sovjetska Rusija in svetovni komunizem kot največjega proletarskega pisatelja, resnica pa je, da je tega pisatelja sovjetska skrivna policija po naročilu od zgoraj zastrupila in da je Gorki zadnja leta, na smrt jetičen, živel pod stalnim policijskim nadzorstvom. — Podrobnosti o tem, kakšno usodo boljševizem določa celo lastnim kulturnim velikanom, razkriva bivši general rdeče vojske in vodja sovjetskega vohunstva v zahodni Evropi, general Krivicki v knjigi »Bil sem v Stalinovi službi«. Prevod te knjige bo v kratkem začel priobčevati naš list.

Ob nenadnem obisku bolgarskega kralja pri Hitlerju je bilo največ govora o novem političnem redu v Evropi, pravi nemška poročevalska agencija.

KINO MATICA
Telefon 22-41

Danes premiera huhovite amerikanske komedije

Polnoč

Ljubezen je zvita, iznajdljiva in vztrajna — prepričajte se o tem v zabavni veseloigri o zaljubljenem baronu-šoferju, ki končno le dobi svojo izvoljenko. Lepe pesmi... glasba in nov ples **LA KONGA!**

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Odlični igralci: **Claudette Colbert, Don Amèche, John Barrymore**

Kako smo otvarjali novo Batovo palačo

(Zasebna reportaža „Glas občinstva")

Ljubljana, 19. novembra.

Žalibog Ljubljana ni v Ameriki, zato tudi pri nas ne veljajo ameriške navade in tako rekoč sploh ne poznamo prave demokracije. Če se hočeš pririnniti le korak dalje v svet, moraš kazati na vsak korak svoje legitimacije, vabila — sploh dokazila, da si za to in to izučen, usposobljen, ali pa vsaj izvoljen in povabljen...

Kakšna vnebovpijoča krivica! Pa čutiš na primer v sebi vse talente za inženirja — a kaj ko so ti rojenice namenile usodo škripača v neki zadehli pisarni. Ali pa si rojen časopisni reporter, — toda tvoj oče ni slutil tvojih zmožnosti in te je dal izučiti za ključavničarja... In nimaš možnosti, da pokažeš svetu, za kaj si prav za prav rojen! O Amerika, srečna dežela!..

V take melanholične in revolucionarne misli ves pogreznjen se je sprehajal naš nepoznani in nepriznani reporter v soboto popoldne po Aleksandrovi aveniji in se pustil ogrevati od milih sončnih žarkov, ki edini na svetu še izvajajo načela prave demokracije tudi v praksi, ker enako mehko božajo vse od kraja in ne vprašajo, kdo si in kaj si.

Iz črnogledega sanjarjenja je našega reporterja vzdramilo živahno tekanje, postavljanje, brisanje in čiščenje na vogalu Aleksandrove in Šelenburgove ulice.

Saj res! Blagoslovitev in otvoritev nove Batine palače! Fant — danes ali nikoli! Zdaj pokaži svoj reporterski talent! Morda pa se le g. urednik usmili in objavi kak košček tvoje reportaže poleg svoje oficielne. Korajža velja, poskusimo...

Kako se reportaža začne?! — Aha! Najprej mora vesten poročevalec ogledati teren, v tem primeru torej palačo. Torej!

Ker v novi palači še mrgoli delavcev, mojstrov in drugih zaposlenih, našemu poročevalcu ni bilo pretežko, zriniti se skozi pasažo iz Aleksandrove ceste na dvorišče, kjer stoji bodoča kinodvorana. No, tu zasedaj še ni nič posebnega opaziti, le eno je »iz tehničnih razlogov« zanimalo našega poročevalca: kako so dvignili železobetonske dele ostrešja, ki segajo čez celo širino dvorane, na stene?! Obiskovalci bodočega kina pa so lahko brez skrbi, da v tej dvorani ne bo požara, ker v celem ostrešju ni niti ene lesene trske.

Po zložnih stopnicah, ki se vijejo menda celih osem ali devet nadstropij v višino, se je vzpenjal naš poročevalec v višja nadstropja; priprav za slovesno blagoslovitev v pritličju namreč ni hotel motiti s kakšnimi interviewi, ker bi ga najbrž zadela usoda reporterjev v ameriških filmih: da bi letel skozi vrata.

Takoj v prvem nadstropju je na dvoriščni strani palače obširna terasa; z nje se vidi nova palača še vedno znatno višja kakor z ulične strani, na kateri sta najvišje dve nadstropji, skriti očem pasantov, ker sta odmaknjeni od cestnega pročelja.

S te terase je zanimiv pogled v »dvoriščno mesto« in na zanimivosti, ki jih taka mesta skrivajo. Kdor pozna sicer vse naše mesto z ulice, bi najbrž ne uganil, v katerem mestu se nahaja, če bi ponoči zašel med dvoriščne stavbe kakega bloka.

Enaka, čeprav manjša terasa je ob Aleksandrovi cesti v višini — menda — petega nadstropja. S te terase je preimeniten razgled na Aleksandrovo cesto, na mogočne palače ob njej in na vrvečo množico človeških mravelj na njej. Naš poročevalec bi ostal gotovo kar tu, da ga ni dolžnost gnala naprej — v višja nadstropja. Ustavil se je v bodoči kavarni, kjer so ravno brisali šipe v mogočnih oknih najnovejšega patenta. S terase, ki na široko obkroža vso kavarno, bodo kavarniški gostje lahko videli, kdaj in kakšno perilo bodo imeli na sosednjih palačah v žehti, lahko si bodo od zgoraj ogledali kupolo poštne palače, ki smo jo dozdaj imeli čast občudovati le od spodaj navzgor, lahko pa bodo delali tudi načrte za ureditev bodočega »Južnega trga« in v duhu rušili množico hiš in hišic, ki stoje zdaj na tem prostoru...

Po mnenju našega reporterja je največja posebnost te palače, da imajo kljub ogromnosti palače vsi prostori dostop le z enega samega stopnišča, ne more pa reči, ali je to prednost ali hiba zgradbe. In ker vozi lift zaenkrat le še malto, je naš reporter tudi sestopal po teh edinih stopnicah ter med potom ugotovil, da bo peshoja v kavarno na vrhu te palače lahko nadomeščala vsakonedeljsko hojo na Šmarno goro vsem, ki jim je zdravniško predpisana.

Ura je bila že skoraj tri, ko je začutil naš reporter spet trden tlak Aleksandrove ceste pod seboj. Kot kakšnega raziskovalca tujih dežel ga je sprejela na ulici velika množica ljudstva z godbo in reflektorji.

Sicer je potrebno pripomniti, da najbrž godba in ljudska množica ni čakala na povratek našega reporterja z ogla zgradbe, temveč na blagoslovitev palače, ki se je imela zdaj zdaj začeti.

Na drugi strani se oglasi nekdo:

»Poglej, sami ta večji gospodje gredo noter! Tole pa ni čisto prav! Saj oni najbrž ne kupujejo Bata čevljev! Nas naj bi povabili, nas, ki moramo zunaj stati, čeprav stojimo na Batovih podplatih!«

Spet drugi:

»Škoda, da niso vsaj kakega zvočnika postavili. Tako pa vsi stojimo tu in čakamo, pa nič ne vidimo in nič ne slišimo! Še dobro, da vsaj ne dežuje!«...

*

Tretji je modroval:

»Bata pa mora imeti denarja, da takale palače zida! Bog ve, ali se mu kaj pozna v žepu? Saj je gotovo moral šteti zanjo kakih pet ali še več milijonov!«

»Kaj si otročji?! Še eno ničlo pripiši! Vidiš, če bi mi samo tisto dal, kar tele šipe na oknih stanejo, pa sem dober za vse življenje, veš!«

Tako so čakali in se zabavali po svoje. Mlada, za oddajo godna dekleta, pa so izkoristila priložnost, da se pokažejo in so lepo lagodno promenirala pred kordonom, kot na kakšni modni reviji kje v Hollywoodu.

Zdajci pa so začeli uslužbenci z veliko naglico odlepljati papir, s katerim so bila zagrnjena izložbena okna palače, zagorele so za motnim steklom skrite luči in vsa izložbena okna palače so odkrila množici nestrpnega občinstva svoje krasote. — Palača Bate je bila otvorjena!

Gospod kapelnik je stopil na stolček, nekajkrat pobožal brado, dvignil taktirko in godba je »vsekala marš«.

Slavnostni gostje so se začeli razhajati, razhajata pa se je začela tudi tisočglava množica pred palačo.

Toda vsi ti tisoči se bodo še vrnili, stiskajoč v žepih prihranjene dinarčke, katere bodo zamenjali za šolenčke, za svilene nogavice, za to, o čemer že noči in noči sanjajo kot otrok o Miklavževih darilih...

Tudi gospodje v črnih suknjah se bodo še vrnili: z liftom jih bo uslužni boy vozil v kavarno vrh palače, kjer bodo ob biljardu in dišeči smotki kovali nove načrte...

Ljubljana od včeraj do danes

Tlakovanje ceste

na južnem koncu Zvezde, t. j. od Wolfove ulice proti kinu Matici, je končan. Sedaj bo cesta dovolj široka in bo zaradi tega omogočen hitrejši promet, kakor pa je bil po stari cesti. Cesta je tlakovana z granitnimi kockami in bo trpežna za dolga leta, kot so to vse ceste, ki so tlakovane z granitnimi kockami. Ob robu cestišča prot Zvezdi so postavljeni kamniti stebri, taki, kot so ob Kongresnem trgu, kar daje enotno sliko vsega parka. Novo tlakovana cesta pa še ni izročena prometu. Za sedaj je še posuta z drobnim peskom, vendar pa upamo, da bo ves promet, ali ob Kazini navzdol proti Wolfovi ulici ali pa proti pošti. Z otvoritvijo prenovljene ceste bo promet po njej spet živahen kot je bil že prej, ko je bila cesta stara in ozka.

Akademija ZFO in ZDK

Ko je ZFO lansko leto priredila I. mladinsko akademijo, si je vsakdo, ki jo je gledal, zaželel, da bi se vsako leto ponovila. Akademija je pokazala, kako vestno in s kakšno pridnostjo se ZFO pripravi za vsak telovadni nastop. Ker je imela lanska akademija popoln uspeh, zaradi tega bo ZFO tudi letos imela II. mladinsko akademijo. Na letošnji akademiji bomo videli simboličen prikaz, ki nosi naslov: »Iz naše zgodovine«, kar bo uvod v letošnje prireditveno leto, ki je vse posvečeno nastopu vladanja kralja Petra II. Vemo, da bodo tudi na letošnji akademiji naši mladi želi polno priznanja in nam pokazali, kaj so se naučili od lanskega leta. Ker bo spored pester in lep, priporočamo, da si vstopnice čim prej preskrbite v prostorih Prosvetne zveze ali pa v trgovini Sfiligoj.

Kolesarski tatovi neukrotljivi

Še vedno najdejo spretni tatovi koles svoje žrtve, čeprav so mnogoteri kolesarji že pospravili svoje »konjičke« pod streho in sedaj hodijo peš. Mnogi pa so ob vsakem vremenu navezani na svoje kolo, in prav te si tatovi privoščijo. Hodijo, iščejo, pa le najdejo in izmaknejo. Ti, ki jim je kolo važno prometno sredstvo, so največkrat žrtev »poklicnih kolesarjev. Zadnje dni je ljubljanska policija sprejela spet več prijav o takih tatvinah koles. V zadnjem tednu je policiji bilo prijavljenih kar 14 takih tatvin. Kot običajno so kolesa izginjala ponajveč izpred gostiln ali pa iz nezaklenjenih dvorišč. V mnogih primerih pa so kolesarji sami krivi, da so ob svoje kolo, ker so tako površni, da se jim še kolesa ne zljubi zakleniti. Morda jih bodo pa prav tatovi naučili, da bodo bolj previdni.

Zima je že pred vrati. To vedo prav dobro tudi razni uzmoviči, ki se hite zalagati s perilom, oblekami in suknjami. Iz dneva v dan izginjajo kosi perila, pa naj si bo z dvorišč, kjer se suši, iz podstrešij ali zaklenjenih kleti. Tako je bilo Franku Likovniku ukradenega za 650 din perila iz podstrešja v Frankopanski ulici. Nekdo pa si je želel ročni voziček v bogve kakšne namene in ga izmaknil iz hleva Ivana Učakarja na Sv. Jerneja cesti. — Drugi tat pa se je nasitil s krompirjem. Zaželel si je pečenke, pa si je izbral kokošjo. Na Jurkovi poti se mu je nudila prilika in je izmaknil tri kokoši.

Prometne nesreče

Da je križišče Šelenburgove in Knafljeve ulice zelo nevarno, vedo povedati predvsem kolesarji. Tu je bilo padcev že nič koliko. Posebno tedaj, kadar je vreme deževno, je cesta na tem ovinku posebno spolzka in zato sila nevarna. Na prav tem ovinku je trgovska vajenka Elizabeta Vamlekova padla s kolesa tako nesrečno, da si je zlomila desnico v členku. — Ko je brivski mojster Edmund Kavčič iz Šiške tekel po Frankopanski ulici, da bi ujel tramvaj, mu je na križišču Frankopanske in Celovške ceste spodrsnilo, da je padel in si pri padcu izpahnil desnico v ramenu. — V bolnišnico se je zatekel tudi delavec Petrič Franc, ki se je pri železniškem prelazu na Dolenjski cesti najprej s kolesom zaletel in podrl kolesarko Dolinškovo, potem hotel pobegniti pred policajem, pa je pri begu tako nesrečno padel, da je zadobil nekaj nevarnih poškodb. — Trnovska stražnica je nekaj po polnoči poklicala ljubljanske reševalce na pomoč, kajti v Razpotni ulici je z zlomljeno nogo obležal Ž. J. iz Švabičeve ulice. Malo preveč se ga je mož nalezel, pa je tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo. — V bolnišnico so prišli po pomoč: Novak Franc iz Ambrusa, ki je bil zaposlen pri razstreljevanju skal. Pri tej priliki so mu drobci skale prileteli v roko in oko. Verjetno mu je kamenje posebno oko precej poškodovalo. — Zagrišnik Jera iz Gornjega grada, je doma tako nesrečno padla, da si je zlomila desno nogo. — Rudniški preddelavec v Zagorju Trgan Peter si je tudi pri delu zlomil roko.

Jutri bo prišel v promet nov 25 parski drobiž

Novi drobiž po 25 par bo v sredini preluknjan. Kovanci bodo iz zlitine bakra in aluminija. Premera bodo imeli po 20 mm, težki bodo 2.5 gr in bodo imeli gladek rob. Opis novca: na sprednji strani med zunanjim okvirom in odprtino v sredini bo državna krona. Okrog srednje odprtine bo stiliziran lovorjev venec, ki se z zgornjim delom dotika krone. Okoli tega venca je naslov s stiliziranimi črpami, levo »Kraljevina«, desno »Jugoslavija«. Na skrajnem robu zunanjega okvira je krog drobnih pikic. Zadnja stran: na zadnji strani med zunanjim robom in srednje odprtine je številka 25, spodaj pa je stilizirani napis »Para« in letnica »1938«. Levo in desno so stilizirane male palmove vejice.

Od 21. novembra 1940 pa šest mesecev po tem datumu bodo iz prometa jemali drobiž po 25 par, ki je sedaj v veljavi. Po preteku tega roka bodo sedanji 25 parski kovanci izgubili svojo veljavo in bodo prenehali postati zakonito plačilno sredstvo. Po šestih mesecih se bo sedanji 25 parski drobiž lahko še zamenjaval samo pri Narodni banki in državnih finančnih ustanovah.

Draga jabolka in drago maslo

Štiri dolge vrste praznih vozičkov so stale na Krekovem trgu. Prodajalke so pa razpostavile polne jerbase zelenjave na klopicah na Vodnikovem trgu. Danes je prevladovala zelenjava. Še vedno je mnogo zelnatih glav, ki so veljale od 1—1.50 din. Repa je mnogo cenejša ter velja kos 0.25 din, po daljšem barantanju je kupila gospodinja pet kosov za dinar. Pocenil se je česenj ter je kilogram veljal 10 din. Še pred 14 dnevi je veljal kilogram 12 din. Čebula ima stalno ceno in velja kilogram že dalj časa 1.75 do 2 din. Karfijola je od 8 do 10 din, kolerabice po 4 din, kolerabe po dinarju. ohrovt po 2 din, merica špinače je po dinarju, enako ceno ima merica motovilca. Šop redkvic velja 0.25 din, kilogram pora je po 2 din. Fižol velja od 6 do 8 din. Kislo zelje so prodajale kmečke prodajalke na robu perutninarskega otoka po 3 din, kislo repo pa po 2.50 din.

Jabolka so bila danes zelo draga. Prvovrstna štajerska jabolka so prodajali prodajalci ob zidu Jugoslovanske knjigarne po 10 din, slabše sorte so veljale 6—8 din. Kilogram češpelj je veljal 4 din. Letos je bila slaba letina za sadje in so zato tako visoke cene. Letos Miklavž ne bo mogel biti preveč radodaren z jabolki.

Liter sivk so prodajali gobarji na Pogačarjevem trgu po 2—3 din. Kilogram surovega masla velja 36—44 din, čajno maslo je dražje in velja kilogram od 46—54 din. Nekako v sredi se giblje cena kuhanega masla, ki velja 48—50 din. Sirček prodajajo prodajalke kilogram od 8—10 din. Kilogram bohinjskega sira velja na mlečnem trgu za stolnico 38—40 din. Enako ceno ima prvovrstni sir trapist. Drugovrstni sir trapist je od 34—36 din. Kilogram sira polementalca velja 40 din. Najdražji je na trgu italijanski sicer parmezan, ki velja kilogram 90 din.

Kino

Zagrebški »Grabancijaši« v kinu Slogi. Grabancijaši, ki so si pri starem baročnem kajkavcu Titu Brezovačkem vzeli šaljivo ime, so varijetejska skupina zagrebških gledaliških igralcev pod vodstvom znanega Dejana Dubajiča. Njihov program, prikrojen seveda za velemestni, toda povprečni purgarski Zagreb, je običajen: šaljivi prizori, pantomima, parodije v besedi in odrski podobi, popevke, glose na čas. Zaradi privlačnosti in morda zaradi pomanjkanja pravega humorja in duhovitosti, tvorijo dober del programa pač kvante, najcenejše zabavno blago. Da je ljubljansko občinstvo, ki mu je do varijeteja, zrelo in da ga ne osvajajo debele besede in spodrecane storije, je pokazal nocojšnji večer, kjer sta največ uspeha žela Dubajič in Paljetak s časovno gloso »Najnovejše vesti agencije Papagaj«, ki je v vsem programu najbolj duhovita in najzanimivejša ter živa točka. Glosiranje živega življenja z zdravo pametjo bi tudi bil vzgojni namen takega lahkega gledališča, ki bi ne hotelo biti samo zabavno, kar je Grabancijašem po lastnem programskem zatrdilu edini namen. Iz programa bi bilo vredno še omeniti Paljetkovo sentimentalno »Mazurko«, duhovito nemo, oziroma lajajočo parodijo na sodno obravnavo, in pa gladko, dobro igro posameznih članov skupine, zlasti Dubajiča ter Afriča.

Nastop »Totega teatra« na jesenskem velesejmu je pokazal, da imamo pri nas doma zlasti v Franetu Milčinskem ter v Jožku in Ježku elemente za izvirni varijete. Milčinski sam ima duhovitosti za pol Grabancijašev in naj nam kar korajžno poskusi dati naš varijete. Uspeh Grabancijašev mu je lahko poroštvo za izpolnitev vsakega pričakovanja.

Dve splavarski nezgodi pri Radečah

Radeče, 18. novembra.

Tik pri savskem mostu se je v soboto zvečer zgodila splavarjema Sotlarju Henriku in Knavsu Karlu pri pristajanju splava težja nezgoda. Omenjena splavarja sta vodila v soboto kljub nevarnemu naraščanju Save dvojni splav iz Litije proti Zagrebu. Dasi sta že pri Trbovljah imela smolo, ker se je eno veslo v skalnati strugi nalomilo, sta se vendarle srečno izognila nevarnim čerem in brzicam, katerih je zasavska soteska vsa polna. Toda pri zaustavljanju splava v Radečah se jima je dogodila nezgoda, ki bi se ob najmanjši izgubi hladnokrvne razsodnosti, spremenila v tragično nesrečo z dvema smrtnima žrtvama. Zaradi narastle Save in nalomljenega vesla je bilo zaustavljanje, oziroma »prijemanje« zelo otežkočeno. Veliko nevarnost pa so predstavljale obrežne skale, katere je Sava s svojimi hrumečimi valovi zakrila, kar je bilo tudi za splav usodno. Na eni od teh skal se je zlomilo še drugo veslo, nakar je deroč vodni val butnil splav v obrežne skale tako močno, da so popustile vezi in splav se je razbil. Dočim je Sotlar Henrik zaradi ostrega sunka omahnil v besneče vodovje, je Knavs Karel obstal na razbitem splavu, katerega je razdivjana vodna sila potegnila s seboj. Ker je bil Sotlar dober plavač, se je rešil mrzlega objema savskih valov. Ves utrujen in moker je hitel s kolesom do vasi Šmarčne pri Radečah — tu pride glavni tok čisto k bregu — da obvesti vaščane o nezgodi in da z njihovo pomočjo reši svojega tovariša, ki je ostal na splavu. Niso se zbali niti nočne ure niti besneče Save, ampak so s čolnom pričakali pobegli splav in osvobodili prestrašenega Knavsa neprostovoljne že 10 km dolge vožnje Skušali so rešiti tudi splav, toda to držno misel so morali opustiti, ker so se že z veliko naglico približevali lesenemu mostu v Sevnici, kjer bi se utegnila ob podpornih mostnih stebrih zgoditi še večja nesreča, o čemer nas potrjuje dejstvo. da se je splav prav tam dokončno še popolnoma razbil.

Včeraj pa se je pripetila našim vrlim splavarjem še druga nezgoda. Zaradi prikladnega pristajanja se splavarji že od nekdaj prav radi zaustavljajo v Radečah pri »Zoretu«, da s tem skrajšajo pot do Zagreba ali celo do Belgrada. In tako sta se tudi včeraj na tem mestu zaustavila dva splava. Toda medtem, ko so privezovali drugi splav, so ogromne sile savskih valov utrgale vrvi pri prvem splavu, katerega je naraščajoča Sava odnesla s seboj. K sreči pa so splav že nekaj sto metrov — nižje pod Marijinim Dvorom — spretno zaustavili in ga očuvali lesnemu trgovcu pred razbitjem.

Prosilce za mestno božično obdaritev opozarja mestno poglavarstvo, da je vpisovanje za božično obdaritev le še vključno do 25. t. m. v mladinskem oddelku mestnega socialnopolitičnega urada na Ambroževem trgu 7. Pri tem opozarjamo prosilce na preseiltev mestnega mladinskega oddelka iz Mahrove hiše na Krekovem trgu v poslopje Mestnega pogrebnega zavoda na Ambroževem trgu.

Van Vyke Mason

Bajk z Zlate ceste

Ni še dokončala stavka, ko se je premaknil Catleen. Skozi vrata je slišal v zgornjem nadstropju neki ropot in takoj je spoznal, da so medtem našli onadva v nezavesti Uvidel je, da mora brez oklevanja bežati.

Iz žepov je potegnil dva avtomatska revolverja, ki jih je maloprej vzel Silku. Ta dva revolverja sta zadostovala, da sta prestrašila onadva človeka. Takoj sta na mestu obstala in dvignila roke.

»Pojdite hitro, Dora!« je rekel deklici, ki je začudeno gledala.

Kakor strela je skočila in zbežala za Catleenom Ko je ona stekla skozi vrata, jih je Catleen takoj zaprl. Nad njima se je slišal ropot ljudi, ki so tekli po stopnicah navzdol.

»Glejte jih! Hitro! Primite jih!« so se čuli različni glasovi.

Catleen in Dora sta zavila na drugo stran. Oni, ki so tekli iz gornjega nadstropja, so se začeli z tistima dvema, ki sta zaslišavala Doro. Potem, ko so ju malo opsovali, so vsi skupaj nadaljevali s preganjanjem Catleena in bolničarke. Med njimi je bil tudi kemik, ki ga je Catleen maloprej srečal na hodniku. Glasno je preklinjal in klical.

Tedaj je odjeknil po vsej hiši alarmni signal. Catleen se je razveselil, ko je videl, da so pritekli preganjalci tudi iz onega dela poslopja, v katerega je on hotel pobegniti.

Dora Dabrey je tekla pred njim. Ona je očividno prav dobro poznala to hišo. Naj se li preda njenemu vodstvu, se je spraševal. Uvidel je, da je to zanj edini izhod.

Hitro sta prišla v veliko predsobo, na katerem koncu so se nahajala glavna vrata, Catleen se je šele sedaj spomnil, da nosi na obrazu še vedno masko, zaradi katere je bil podoben Silku, oziroma Morrisu, ki je bil očividno šef te bande Tej okolnosti se je moral zahvaliti, da sta ga stražarja, ki sta bila oborožena s samokresi, takoj izpustila skozi prva vrata, ki so vodila na dvorišče.

Minilo je nekaj zelo dragocenih trenutkov. Komaj je Catleen zaprl ena, je že odprl druga vrata. Že je videl pred seboj prostrano dvorišče.

Toda zdaj je prišel najnevarnejši del bega. Od teh vrat pa do ulice je bilo treba iti skozi prostrano dvorišče. Ko so njuni preganjalci videli, da jih ne bodo mogli več dohiteti, so se postavili na okna.

Catleen in Dora pa nista imela drugega izhoda kot to, da sta z največjo hitrostjo tekla čez dvorišče. Dora se je obrnila k svojemu spremljevalcu, se prijela za njegovo roko in nato sta skupno zbežala preko dvorišča.

Bum! bum! so odjeknili prvi streli. Krogle so švigale okoli njunih glav, in bil je pravi čudež, da ju ni zadela nobena krogla. Čez nekaj sekund sta prišla do nizkega zidu, ki je obdajal to poslopje. Catleen je odprl težka železna vrata in skupno z Doro stekel na cesto.

Imela sta srečo. Catleen se je oddahnil. Bila sta v pusti, slabo osvetljeni ulici

»Tjale,« je pokazal Catleen Dori na desno in stekel. Tedaj pa so iz nekega avtomobila, ki je stal v bližini in katerega onadva niti opazila nista, skočili štirje moški. Ti so ju zgrabili in ju odvedli do svojega velikega avtomobila.

ŠTIRINAJSTO POGLAVJE.

Catleen je bil iznenaden. Čeprav je že večkrat gledal smrti v oči, ga je ta dogodek vseeno malo vznemiril. Vedel je, kaj ga čaka, če ponovno pade Morrisu v roke. Kaj se bo zgodilo, če pridejo njegovi preganjalci? So li ti ljudje v avtomobilu zavezniki, ali sovražniki Morrisove hiše? Nato jih je nagovoril:

»Kaj zahtevate od naju?«

»Vrzi najprej to masko z obraza!« mu je ukazal eden od njih.

Catleena je prevzelo novo upanje, ker niso poznali maske svojega šefa, to očividno niso bili ljudje iz Morrisove bande. Hitro je snel masko in dvignil roke.

»Ali ste ga že kdaj prej videli?« se je obrnil eden od onih štirih k ostalim.

»Nismo. Verjetno je, da je neki novinec s svojo deklico! Za vsak slučaj ju bomo odvedli s seboj.« f

V tem trenutku so njegovi preganjalci prišli do vežnih vrat in stekli na ulico. Njihov prihod je izzval popolnoma nepričakovan odpor pri ljudeh, ki so bili v avtomobilu.

»Glejte jih, prihajajo! Okrog deset jih je! Streljajte!« je ukazal nekdo od njih, ki je bil najbrž njihov šef.

Ostali trije so hitro potegnili revolverje in začeli streljati na Catleenove preganjalce. Morrisovi prijatelji so za trenutek zastali, se skrili za vrata in od tam streljali na avtomobil.

Catleen je ostal z Doro sam v avtomobilu Hitro jo je prijel za roko in ji šepnil na uho.

»Sedaj pa hitro ven iz avtomobila!«

Priložnost za beg je bila zadovoljiva, ker sta bili obe stranki preveč zaposleni z medsebojno bitko. Dora je takoj poslušala Catleenov nasvet. Hitro sta skočila iz avtomobila. Oni štirje, ki so bili na drugem koncu avtomobila in ki so streljali, ju niso zapazili. Catleen je z vso hitrostjo stekel z Doro po ulici. V tem trenutku je zaslišal za seboj glas nekoga od ljudi iz Morrisove bande:

»Primite ga, to je policijski častnik.«

Okrog njegove glave so ponovno zažvižgale krogle. Catleen je videl, da je to odločilni trenutek. Sedaj ni mogel več paziti na Doro, ki je stekla na drugo stran. Rešiti je moral svojo lastno življenje.

Na ta beg se je Catleen spominjal vse svoje življenje. Skakal je preko različnih zaprek, preko ograj in nato tekal po mračnih ulicah. Bil si je v svesti, da mu je smrt sedaj bližje nego kdajkoli poprej!

Končno se je po četrturnem tekanju ustavil v neki majhni ulici. Ko se je boječe ozrl, je dognal, da se je srečno rešil. Toda ni imel pojma, kje se nahaja in kam je pritekel. Ker je tako hitro tekel, si ni mogel zapomniti ulic in potov, po katerih je bežal. Nemogoče mu je bilo sedaj najti pot, ki vodi do skladišča.

Bil je v dovolj bednem stanju. Modra obleka se je, ko je skakal preko raznih zaprek, na večih krajih raztrgala. Bil je ves prašen in poten. Po obrazu je imel neke krvave brazgotine. toda niti ena krogla ga ni zadela.

Od tu in tam

Prometni minister inž. Beslič je imel včeraj v Budimpešti svoje predavanje o vlogi železnic v mednarodnem prometu v društvu madžarskih industrijcev. Govoril je zlasti o razvoju železnic v naši državi in navedel velike rezultate, ki so bili v tem pogledu že doseženi. Po predavanju je madžarsko društvo industrijcev priredilo gostu v čast svečano večerjo v hotelu Hungarija. Zastopstvo jugoslovansko-madžarskega združenja pod vodstvom bivšega ministra Vojina Gjuričiča pa je že odpotovalo iz Madžarske. Predsednik Gjuričič je dal pred odhodom izjavo za madžarske časopise in rekel, da je bilo jugoslovansko zastopstvo sprejeto nad vse prisrčno in da pomeni to dober znak za prisrčne odnose med obema sosednima državama.

Hrvatski ban dr. Šubašič, ki se mudi na inšpekcijskem potovanju po Hrvatskem Zagorju, je bil povsod od ljudstva svečano sprejet. Na občinah so mu ljudje potem razlagali svoje želje in težnje. Ban je imel povsod govore, v katerih je pozival ljudstvo, naj zaupa svojemu voditelju dr. Mačku in naj se pridno posveča svojim rednim dnevnim opravilom. Za banom je povsod govoril tudi generalni tajnik HSS dr. Krnjevič, ki je obravnaval stanje v državi in okrog nje. Iz Zagorja je ban dr. Šubašič krenil v Medjimurje.

V Valjevu se je ponovno začela sodna razprava o dveh umorih, ki sta se dogodila na dan volitev 11. decembra 1938. Tedaj sta bila proti večeru sredi mesta ubita delavec Nikolič in socialni demokrat trgovec Korač. Priče so potem izpovedale, da sta bila morilca občinski stražar Simonovič in mesar Radič. Toda pri prvem sodnem procesu sta oba obtoženca odločno zanikala vsako krivdo, številne priče pa so izpovedale precej nasprotujoče si izpovedi. Razprava je bila potem dvakrat prekinjena zaradi tega, ker je državni tožilec zahteval izključitev predsednika okrožnega sodišča, apelacijsko sodišče pa te zahteve ni sprejelo. Končno se je začel proces v tretje. Oba obtoženca spet odločno zanikata vso krivdo, priče pa izpovedujejo ponovno tako, kakor so pri prvem zaslišanju. Sodišče bo več dni zaslišalo priče, nato pa bo izreklo razsodbo. Obtoženca imata več zagovornikov, prav tako pa imajo zasebni tožitelji več odvetnikov, med njimi tudi znanega socialnodemokratskega voditelja dr. Topalovića.

40 hiš je uničil požar v vasi Bojište pri Bitolju. Sredi noči se je nenadno vnela neka s slamo krita hiša in v nekaj trenutkih nato je bila že vsa soseska v plamenih. Veter je raznašal iskre vse naokoli in že je bilo 40 hiš v plamenih. Ljudje so z vso naglico dovažali vodo iz bližnje reke in gasili, obenem pa trgali s streh slamo, s katero so krite skoraj vse hiše v vasi. Vsi napori pa so bili večinoma zaman. Zjutraj je bilo že upepeljenih 40 hiš. Katastrofa je podobna nesreči, ki je pred 15 leti zadela isto vas. Tedaj se je tudi sredi noči vnela neka hiša in dva dni je trajal požar, ki je pogoltnil vseh 180 hiš, kar jih je bilo v vasi.

Vprašanje temeljitejše uravnavanega gospodarstva prihaja vedno bolj v ospredje tudi pri nas. Dosedanji ukrepi, ki omejujejo neomejeno dviganje cen in po drugi strani čezmerno kopičenje raznih živil in drugih predmetov, se niso izkazali za zadosti učinkovite. Zato bodo morali priti taki ukrepi, ki bodo že v kali zatrli vse poskuse veriženja. Verižništvo se dela posebno na ta način, da špekulantje odtegnejo prodaji blago, istočasno pa spuste v javnost govorice, da bo tega ali onega blaga zmanjkalo. Čim je ustvarjeno v javnosti primerno razpoloženje, se takoj pojavi blago na trgu, seveda pod višjimi cenami. Če bo uveljavljeno popolno uravnavano gospodarstvo, bodo prišli pod nadzorstvo sploh vsi predmeti, ki so v sedanjih časih za prehrano in obleko potrebni. Zdi se, da pri nas nismo več daleč od tega koraka.

15 pekov in mesarjev je kaznovalo sodišče v Rumi z manjšimi denarnimi in zapornimi kaznimi zaradi tega, ker so se pregrešili proti odredbam uredb, ki urejujejo trgovino z živili in obleko ali obutvijo. Peki so pekli ob prepovedanem času kruh, mesarji pa so dražje prodajali mast, kakor pa bi smeli. Sodišče v Velikem Orašju je na tri mesece zapora obsodilo mesarja Despotoviča, ker je predrago prodajal mast. Plačati bo moral se 10.000 din denarne kazni.

Pod vlak sta se vrgla v Belgradu dva mladeniča. Prvi je bil natakar Života Poskurica, ki je bil star komaj 18 let, pa ga je življenje preveč razočaralo in mu je zato dal slovo. Fantič je bil zmerom otožen. Za seboj ni pustil nobenega pisma. Drugi pa je bil 20 letni Borivoje Milosavljevič. Fant je zapustil za svojo mater poslovilno pismo, v katerem toži, da se mu je življenje zagabilo, ker ga je bila zapustila žena in mu skalila vse veselje.

Zanimivo uganko bo moralo rešiti sodišče v Belgradu, ki sodi dvema bratoma Spaseniju in Vujici Macuri, dvema Dalmatincoma, ki sta v Belgradu vdrla v stanovanje neke starke, jo ubila in oropala. Potem sta vdrla tudi v stanovanje druge starke. Eden od njiju je starko davil in nato vzel denar, katerega so pri starki shranili delavci. Pred sodniki sta brata drug na drugega valila krivdo. Morilec ni hotel biti nobeden. Vsak je trdil, da je s sekiro pobil starko brat. Pri drugem zločinu se je dokazalo, da je bil zasnovatelj starejši brat Vujica, vendar pa spet ni dognano, kdo je starko davil. Ker pa je starka stara 87 let in težko bolna, je sodni zbor sklenil oditi k njej na stanovanje in jo tam zaslišati. Njena izpoved bo merodajna za določitev pravega morilca.

Zaradi spornega zemljišča sta se krvavo udarila brata in padli sta dve glavi v Velikem Gradištu v Srbiji. Brata Dimitrije in Svetisav Živanovič sta živela skupaj, toda sprla sta se, ko se je k Dimitriju priselil mladi zet Radisav Spasič. Svetosav je zahteval svoj delež posestva in ga dobil. Sprl pa se je z bratom zaradi nekega koščka zemlje. Spor bi moralo v kratkem rešiti sodišče, toda Svetisav je navzlic temu šel z ženo Kruno na sporno zemljo in začel sekati drevesa. Ko sta ju Dimitrije in zet Radisav zagledala, sta ju šla napodit, toda ona sta planila s sekirama v rokah proti njima. Svetisav je dohitel Dimitrija in ga večkrat udaril s sekiro. Ko pa je zet videl vse to, je potegnil Kruni iz rok sekiro in trikrat udaril Svetisava po glavi, takoj nato pa je skočil še za bežečo Kruno in ji razklal glavo. Oba sta mrtva obležala na tleh. Dimitrije pa je bil prepeljan v bolnišnico, kjer pričakujejo vsak hip njegovo smrt. Radisav Spasič se je šel potem sam javit orožnikom.

Odličen češki film **Skušnjava** Ob 16., 19. in 21. uri **KINO UNION, tel. 22-21**

je s svojo zgodbo o neomajni ljubezni in zvestobi težko preizkušenega dekleta vzbudil splošno zanimanje občinstva. Zato ne zamudite priložnosti, da si ga ogledate, dokler je še na sporedu!

Povodnji so napravile milijonske škode

Ljubljana, 20. novembra.

Položaj v poplavljenih krajih Slovenije se je v zadnjih dveh dneh, ko so prenehali nalivi, precej izboljšal in so se vode odtekle in deloma vrnile v struge. Ljubljanica od izvira do izliva ni splošno povzročila velikih povodenjskih škod, največ so trpele vasi Bevke, Podpeč, Lipe, Črna vas in Hauptmanca. Ljubljanica drugače prav počasi upada. — V ponedeljek je Ljubljanica merila pri Fužinah 2 m, davi je toliko upadla, da je nje višina 1.78 m. Glavni vzrok tako počasnemu upadanju Ljubljanice je v tem, da se je sedaj najstrašneje naraščajoča Sava pri Zalogu silno visoko razlila po travnikih in njivah in je z vso silo pritiskala pri izlivu Ljubljanice v njeno strugo navzgor.

Velikansko škodo pa je drugače napravila Sava od gornjega toka tja do Zaloga. Na mnogih mestih je odtrgala velike kose plodne zemlje po en do dva kilometra v daljavo in po 100 m v širjavo. Posebno hudo je Sava odnašala plodno zemljo od Tacna nizdol tja do Tomačevega. Kakor smo že včeraj omenili, je tudi na mnogih mestih spremenila prvotno in glavno strugo. Prihodnje leto se bodo pač stari kopalci in poznavalci Savine struge čudom čudili, ko ne bodo več našli svojih starih in prijetnih kotičkov, kamor so dnevno v kopalni sezoni zahajali na sončenje in kopanje. Posebno mnogo zemlje je Sava odnesla pri Stožicah, Mali vasi in Tomačevem. Sava pri Tacnu je že močno padla. Davi je bilo nje vodno stanje 2.10 m, ko je bilo v ponedeljek najvišje 4.30 m nad normalo.

Ob novembrskih poplavah v Sloveniji povzročeno škodo cenijo na okoli 10 milijonov dinarjev. Od Kranja nizdol je Sava odnesla pet lesenih mostov in brvi. Močno je bila poškodovana na raznih krajih državna cesta Kranj—Jezersko zaradi dveh hudih nočnih nalivov. Strašno noč so doživljali Jezerčani od petka na soboto. Še hujša katastrofa pa je bila na Jezerskem v noči od nedelje na ponedeljek. Sava je odnesla nižje od Kranja leseni most pri Laborah. Banovinska cesta št. 62 je bila na dveh mestih pod vodo. Promet je bil prekinjen. Sava od Litije naprej tudi naglo upada. Iz Krškega je prišlo davi kratko poročilo o stanju Save. Včeraj opoldne je bilo stanje 184 nad normalo, ob 16. uri 170, ob 18. uri že 155 cm nad normalo. Tudi druga poročila navajajo, da so vode v Sloveniji močno upadle.

Kdo hodi v gledališče, kdo v kino

Nekoč, dobrih dva tisoč let je že od tistih dob, so gledališke predstave v prvotni obliki pomenile svečan, skoraj religiozen obred, ki mu je bilo priča vse ljudstvo, od preprostih meščanov do visokih plemičev. Skupaj so gledali Sofoklejeve tragedije, očiščeni in boljši so se vračali na domove.

Dolga doba leži vmes, časi, ko se je popačil okus in ko si je ljudstvo zaželelo same puhle, robate zabave, časi cirkuških atrakcij. Pa je spet prišel srednji vek z vprizarjanjem misterijev, pri katerih so bile navzočne množice, ki so sodelovale v igri. Kmalu potem je prišla renesansa, na dvorih se je začelo razvijati kulturno življenje, kralje in oblastnike so obdajali prosvetni delavci. V ugodnih življenjskih pogojih so skrbeli, da so dvorske igralske družine zmeraj sproti dobivale dela, ki so jih potem uprizarjale pred dvorom. Pozneje so že tudi premožnejši plemiči ustanavljali na svojih dvorcih taka privatna gledališča, kamor so vabili svoje znance.

Čas je šel naprej. Vedno močneje se je uveljavljalo meščanstvo, prosveta se je širila. Gledališča so postala že kulturna potreba širokih slojev. Seveda so bili obiskovalci še vedno imovitejši sloji, revež še ni imel dostopa. Plašilo ga je tudi to, da so vsi obiskovalci prihajali k predstavam svečano oblečeni — kakor bi šli na ženitnino. Razmere pa so se vedno bolj spreminjale, tudi gledališče se je demokratiziralo, čeprav je v opremi še ohranilo starinsko, baročno imenitnost z rdečim žametom in pozlačenimi okraski. Dostopno je postalo tudi »navadnim ljudem«, tudi množici. Bogat, lep svet se je tako odprl stotisočem. Izobraževali so si lahko duha in plemenitili srce, ko so bili priče človeško pretresljivim dogodkom na odru. Spoznali so in začeli spoštovati umetnost, ki jim je bila dotedaj tuja in prikrita. Kmalu je odklenkalo tudi med širokimi množicami cirkusom, ljudje se zanje že niso več menili, ker so jih začenjali imeti za prismodarije.

V ta čas pa se je pojavil kino. Sprva je bil velika atrakcija za preprosteže, ki so željni divjih senzacij. Morilce in pogumne detektive so gledali, cowboyje, ki maščujejo krivična dejanja in na koncu pomagajo pravični stvari do zmage, osladne ljubavne zgodbe so jih mikale. Toliko je bilo v prvih filmih naočloveškega junaštva, toliko strahovitih zgodb se je dogajalo na platnu. Vse je veljalo samo ljudem, ki imajo jekleno trdne živce.

Pozneje so prišli na vrsto resnejši, kvalitetnejši filmi. Nove »igralske zvezde« so se rodile in postajale ideal množic. Brez dvoma je gladina okusa splošno v mnogočem padla prav po krivdi teh časov v filmski produkciji. Resni ljudje so se umljivo izogibali stika s kinom, na noben način jih ni bilo mogoče pripraviti, da bi si šli ogledat to ali ono delo v kino. Samo ob besedi »kino« jim je že postalo slabo, in kdor je govoril o filmu, je pri njih slabo naletel, takoj so ga obsodili za povprečneža in nekulturnega človeka, ki je podlegel prismodarijam in malopridnim novotarijam mode.

Iz gledališč so drug za drugim začeli izginjati tisti obiskovalci, ki si prav za prav že ves čas niso bili na jasnem, čemu prav za prav hodijo tja in kaj imajo od predstav. V kinu se jim je zazdelo prijetnejše, ker človeku ni bilo treba biti zbranemu. Zgodba v filmu se je razvijala preprosto, prav lahko ji je bilo slediti, v gledališču pa so morali po predstavi pogosto še doma razmišljati.

Zato pa so se strnili in zgrnili v prostorih Talije vsi tisti, ki jim je bilo za resen, umetniški večer in za prepričljivo doživetje, ki je v njih zapustilo trajno sled. Tja so začeli zahajati celo tisti, ki jim prej ni prišlo na misel. Nekaj časa so hodili v gledališče, skoraj bi dejali, res samo izbranci. Množice so se zadrevile v kina, ne samo neuki ljudje, ampak tudi v frak in svilo oblečeni plebejci, ki jih je samo očetova palica pripeljala do mature in nemara še kam naprej. Vsi tisti so izginili, ki so hodili v gledališče samo zato, ker je veljal obisk gledališča že sam na sebi kot legitimacija visoke kulturne vrednosti in zavesti človeka, ki je zahajal tja.

Prišli pa so pomalem kvalitetni filmi, taki filmi, da so si jih hodili ogledovati tudi najvnetejši pristaši gledališča. Danaanes proti filmu in kinu ni več principielnega sovraštva.

Vendar pa se stalni obiskovalci kina in gledališča še vedno ločijo. V kino zahajajo redno predvsem ljudje, ki jim je za razvedrilo, pa bodisi, da gledajo film z ganljivo ljubavno vsebino ali pa z avanturami, ki zanje vsakdanje življenje ne ve in jih nikdar ne bo prestalo. Večji del redno, k vsakemu filmu hodijo ljudje s pomanjkljivo izobrazbo ali pa s prirodno šibkim, neizbirničnim okusom — ter ženske, ki doma ne vedo, kaj početi, ker zanje vse opravijo služkinje.

V gledališče pa redno zahajajo tudi zdaj še tisti, ki imajo večje kulturne potrebe in izbranejši, občutljivejši okus. Vendar pa se tudi ti danes pred filmom ne zapirajo več tako kot so se prej. Z veseljem si gredo ogledat tudi vsako, res kvalitetno delo filmske produkcije.

Maščevalna kri

Maribor, 19. novembra.

Dva primera srdite maščevalnosti sta bila javljena mariborskemu državnemu tožilstvu. Prvi se je pripetil že 5. septembra t. l. v Makolah, a so storilca šele sedaj izsledili. Dne 5. septembra so imeli v Makolah gasilsko veselico, na katero je prišlo veliko ljudi. Med njimi je bil tudi hlapec posestnika in strojarja Ivana Mušiča. Z veselice ni šel domov, temveč je spremljal skoraj vso noč neko dekle. Pozneje se je pokazalo, da mu je bilo to v rešitev, kajti če bi bil šel naravnost domov, bi bil najbrže ubit ali vsaj ranjen. Zjutraj so namreč pri Mušiču ugotovili, da je ponoči nepoznani storilec razrezal v hlevu komate in konjsko opremo na drobne kosce, prav tako tudi koc in posteljnino na hlapčevi postelji, potem pa je vdrl še v strojarno ter je tam razrezal 5 velikih gonilnih jermenov. Škoda je bila zelo velika ter je samo pri jermenih znašala lepe tisočake. Orožnikom se je sedaj posrečilo izslediti storilca v osebi 23 letnega, zaradi pretepa že sedemkrat kaznovanega Martina Sajka. Tudi Sajko je bil omenjenega dne na gasilski veselici, kjer se je zagledal v nekega dekleta ter se mu ponujal. Dekle pa ga je zavrnilo, da takega razbojnika, ki je bil že tolikokrat kaznovan, ne mara ter je raje odšlo z Mušičevim hlapcem. Sajko, ki je bil vedno oborožen s stiletom, se je zaradi tega podal za hlapcem, da bi z njim obračunal. Ker ga ni našel doma, je iz maščevanja povzročil omenjeno razdejanje.

Drug primer grde maščevalnosti se je pripetil pri Sv. Barbari v Slov. goricah. Tam živi vdova Jožefa Hameršak, ki je stara že 50 let ter je lastnica lepega posestva. Ima že odrasle otroke, pa se je vendar začel smukati okrog nje komaj 27 letni Jožef Rajšp. Dišala mu pa ni priletna vdova, temveč njeno lepo posestvo. Silil in silil je v njo in kar ni dosegel zlepa, je mislil, da bo zgrda. Grozil ji je ter je večkrat tudi njene otroke pretepel. Rajšp je nasilen človek ter se ga vse v soseščini boji. Dne 16. novembra se je pripeljal na kolesu mimo Hameršakove hiše ter je našel gospodinjo pred hišo. Zahteval je, da mu da ključ od kleti, da si bo vzel vina. Ker pa mu je to odrekla, jo je z nožem zabodel v prsi ter jo nevarno ranil.

Športne vesti

Boksarski dvoboj Slovenije in Hrvaške

V soboto, 23. novembra, bo v Zagrebu v dvorani Delavske zbornice reprezentativni dvoboj slovenskih in hrvaških boksarjev.

Slovenska boksarska zveza je na podlagi rezultatov, ki so jih dale izločilne tekme in boksarski dvoboj med Bratstvom (Jesenice) in Mariborom sestavila naslednje moštvo, ki bo predstavljalo v Zagrebu slovenski boksarski šport. V mušji kategoriji bo zastopal Slovence Boris Čerin, v peresni kategoriji Hubert Megle (Maribor), v lahki kategoriji Josip Senekovič (Maribor), v polteži kategoriji Maks Majnik (Jesenice), v srednji kategoriji Mitrovič Ivan (Bratstvo, Jesenice), v isti kategoriji bo nastopil tudi Štrukelj iz Maribora, v težki kategoriji pa Ivan Baloh (Bratstvo, Jesenice).

Moštvo hrvaških boksarjev zaenkrat še ni definitivno sestavljeno. Po vsej verjetnosti bodo pa nastopili proti slovenski reprezentanci naslednji hrvaški boksarji. V mušji kategoriji Jezdik (Redarstveni), v peresni kategoriji Maglica (Croatia), v lahki kategoriji Hrbič (Croatia), v polteži kategoriji Krpič (Herkules), v srednji kategoriji Kolman (Croatia) in Gerg (Herkules), v polteži kategoriji Krleža (Herkules) in v težki kategoriji Hladni (Herkules).

V Zagrebu vlada za ta boksarski nastop najboljših slovenskih in hrvaških boksarjev veliko zanimanje

Drobne izpod Konjiške gore

Nesreča. Oni dan se je zgodila na Prihovi usodna nesreča, kjer je le golo naključje pripomoglo, da ni zahtevala žrtve. 18 letni Lubej Franc iz Zg. Grušovja je nakladal smrekove hlode, pa se motljal preblizu konjskih nog in ga je konj s kopitom udaril v levo sence, ko se je za hip sklonil. Poklicali so takoj mariborski reševalni avto, ki je Franca odpeljal v bolnišnico z udrtim sencem in počeno lobanjo nad zatilnikom. Po nagli operaciji se je Lubej zavedel, vendar pa bo nosil še posledice, ko bo ozdravil.

V zasluženi pokoj odhaja prihodnje dni gosp. Janez Goričan, župnik v Špitaliču. Vsa leta svojega službovanja si je na dušnopastirskem polju pridobil mnogo zaslug. Zato ga bodo špitalski župljani spremljali iz hvaležnosti še v letih njegove odsotnosti z najlepšimi željami, da bi čil in srečen užival pokoj.

Hud vihar, ki je zadnje dni divjal, je po slovenjekonjiških sadovnjakih in gozdovih naredil veliko škodo. Izruval je mnogo dreves, polomil ogromno vejevja ter razdrl precej streh. Škoda gre v lepe tisoče.

Vremensko poročilo

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v C° največja	Temperatura v C° najmanjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost od 0—10	Veter (smer, jakost)	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	762·3	10·5	7·0	93	10	0	3·2	dež
Maribor	760·1	7·8	3·0	90	10	0	1·0	dež
Zagreb	756·1	14·0	5·0	90	10	0	3·0	dež
Belgrad	757·5	15·0	12·0	80	7	SW_1	18·0	dež
Sarajevo	757·7	16·0	9·0	90	10	0	43·0	dež
Vis	757·0	13·0	10·0	90	10	S_6	7·0	dež
Split	756·9	16·0	12·0	80	8	SE_5	16·0	dež
Kumbor	757·5	21·0	19·0	90	10	NE_9	1·0	dež
Rab	758·4	14·0	11·0	90	6	NE_4	14·0	dež
Dubrovnik	756·8	19·0	18·0	90	10	NE_9	38·0	dež

Vremenska napoved: Pretežno oblačno, od časa do časa bo rahlo deževalo.

Koledar

Danes, sreda, 20. novembra: Edmund.
Četrtek, 21. novembra: Dar. Marije Device.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

V Slomškovo proslavo nas bo uvedel prihodnji prosvetni večer, ki bo 22. t. m. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani. Na sporedu je recitacija malčkov: A. M. Slomšek: »Priden otrok«, nato sledijo slovenske pesmi, ki jih zapoje tercet sester Finkovih. Kot tretja točka sledi predavanje prof. dr. Vinka Brumna: Ob 140 letnici škofa Martina Slomška. Predprodaja vstopnic pri Prosvetni zvezi in v trgovini Sfiligoj.

Opozarjamo na koncert basista Schiffrerja v petek ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice: Matična knjigarna.

Ljudska univerza v Ljubljani. V naši predavalnici (mala dvorana Filharmonije, Kongresni trg) bo predaval drevi ob 20 g. lektor dr. Nikolaj Preobraženski: Ob tridesetletnici Tolstojeve smrti.

Zaradi sekanja in prodajanja božičnih drevesc je kr. banska uprava že 14. novembra 1932. izdala posebno naredbo z naslednjimi glavnimi določili: Kdor prodaja in prevaža božična drevesca, mora dokazati njih izvor s potrdilom županstva one občine, v katere območju so bila drevesca posekana, to potrdilo, kolkovano z din 20.—, ki ga izda županstvo po predpisanem vzorcu in iz katerega mora biti poleg imena lastnika razvidno tudi natančno število posekanih drevesc, prav tako pa tudi, do kdaj velja potrdilo za izvoz in kraj, kamor so drevesca namenjena, mora imeti oseba, ki prevaža božična drevesca, vedno pri sebi pri prevozu ali prodaji ter ga mora pokazati med drugim tudi na zahtevo mestnih trošarinskih organov. Božična drevesca, ki se prodajajo ali prevažajo brez tega predpisanega potrdila, bodo zaplenjena, proti lastnikom in prevoznikom pa uvedeno kazensko postopanje.

Kmetje! Ne odlašajte z nakupom Koledarja Kmečke zveze! Sicer se vam lahko zgodi, da boste ostali brez tega prekoristnega kmečko-gospodarskega priročnika! Tisti pa, ki ste naš letošnji koledar že kupili, pokažite ga svojim sosedom in znancem! Obenem pa jih opozorite, da imajo letos najbrž zadnjič priliko, da si za mal denar preskrbijo ogromno zbirko tabel in podatkov iz vseh kmetijsko-gospodarskih panog, kar jim bo lahko koristno služilo dolgo vrsto let. Zaradi priročne žepne oblike in trpežne vezave nosijo kmetje ta koledar zmeraj s seboj in jim služi tudi kot notes in denarnica. Kdor si ne more nabaviti koledarja pri domači Krajevni kmečki zvezi, kjer stane samo 10 din, ga lahko dobi za 12 din v vsaki knjigarni ali pa naravnost pri Kmečki zvezi v Ljubljani, Tyrševa cesta 38. Za naročilo zadostuje dopisnica!

Prijatelji živali! Slovensko društvo za varstvo živali v Ljubljani je te dni izdalo knjižico: O varstvu živali. Knjižica vsebuje podatke o varstvu živali drugod ter razpravlja o ciljih Slovenskega društva za varstvo živali. Vsem prijateljem živali knjižico toplo priporočamo. Naroča se pri: Slovensko društvo za varstvo živali, Ljubljana 5, Lipičeva ulica 2.

Brezje imamo pri sebi tudi pozimi, če naročimo novo sliko Marije Pomagaj, ki jo je po izvirni milostni podobi natančno izdelala Jugoslovanska tiskarna. Naročite jo pri gg. župnikih ali v Pisarni Marijinih družb v Ljubljani, Streliška ulica 12. Cena je 40 din, s poštnino 50 din.

Naročajte Slovenski dom!

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer

Sreda, 20. novembra: »Lepa Vida.« Red A.
Četrtek, 21. novembra: »Romeo in Julija.« Red Četrtek.
Petek, 22. novembra ob 15: »Mali lord«. Mladinska predstava. Premiera. Izven.

OPERA — začetek ob 8 zvečer

Sreda, 20. novembra: »Carmen.« Red Sreda
Četrtek, 21. novembra: Baletni večer. Izven. (Po spored.)

Mariborsko gledališče

Narodno gledališče v Mariboru. Sreda, 20. novembra: zaprto. (Gostovanje v Celju.) — Četrtek, 21. novembra, ob 20: »Na dnu«. Red C.

Celjsko gledališče

Celjsko gledališče. Sreda, 20. nov. ob 20: »Nenavaden človek«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Amerika proti Japonski – 15 proti 9

Ameriško vojno brodovje močnejše, japonsko pa hitrejše in slabše oboroženo — Le nosilk letal in križark imata obe državi enako

V teh dneh, ko je toliko govora tudi o medsebojnem razmerju med Japonsko in Združenimi državami, ne bo morda odveč, če podamo tudi nekaj številk o moči teh dveh velesil na morju. Ni prav nobenega dvoma, katera od njiju je danes na morju močnejša. Pač Združene države. To nazorno povedo številke: nasproti 148 topovom najtežjega kalibra stoji le 96 japonskih. Tu so mišljeni le topovi, ki služijo pomorskim silam obeh držav.

Med vsemi ameriškimi bojnimi ladjami je najstarejša »Arkansas«, ki je začela opravljati službo že l. 1910, najmlajša pa »West Virginia«, ki so jo spustili v morje l. 1920. Nasprotno pa je najstarejša japonska vojna ladja »Kongo« iz l. 1911, najsodobnejša pa ladja »Matu«, ki je splula l. 1913. Povprečna tonaža ameriških bojnih ladij se giblje od 26.000 do 32.000 ton, japonskih pa od 29.000 do 32.000 ton.

Iz teh številk se vidi, da so ameriške in japonske ladje po starosti in velikosti približno enake. Toda poudariti je treba, da je ameriška vojna mornarica dosti močnejša od japonske. Obe sta si v razmerju 15 : 9 za Ameriko. Razen tega je

ameriško vojno ladjevje dosti močnejše tudi po oborožitvi

Ima skupno 124 topov kalibra 350 in 24 kalibra 408, dočim imajo japonske vojne ladje skupno 80 topov kalibra 356 in 16 kalibra 408.

Na drugi strani pa je spet treba pripomniti, da so japonske vojne ladje hitrejše od ameriških. Vozijo namreč lahko s hitrostjo 22 vozlov, najsodobnejše pa celo 24 vozlov na uro, dočim najhitrejša ameriška vojna ladja doseže komaj hitrost 21 vozlov na uro.

Obojno vojno brodovje ima po šest ladij-nosilk letal, ki so pri sodobnem vojskovanju, kakor smo imeli že nekolikokrat priliko razbrati iz vojnih poročil sedanjih vojskujočih se taborov, izredno velikega pomena. Na Tihem morju pa so ladje-nosilke letal še dosti važnejše, to pa zaradi ogromnih razdalj tega oceana, ki bi jih letala s kopnih letališč težko preletela in med potjo povrhu še kaj opravila.

Značilno je tudi dejstvo, da imata obe mornarici, ameriška in japonska, približno enako število križark. Amerika jih ima 37, med njimi osem težkih, Japonska pa 39, ki pa so vse srednje velike. Toda Amerika je

občutno močnejša na rušilcih

Ima jih 220, Japonska pa samo 118. — Prav tako imajo Združene države tudi precej več podmornic. Nasproti 64 japonskim jih lahko postavijo 94.

Sedanja doba pa še ni nehala biti doba mrzličnega oboroževanja. Zato so tudi Ameriške Združene države posvetile vso pozornost temu vprašanju in

Z vso naglico grade nove ladje

Zdaj izdelujejo v Ameriki šest bojnih ladij. Dograjene bodo prihodnje leto. Japonska pa gradi le štiri, ki jih bodo lahko spustili v morje verjetno vsaj tedaj kot Amerikanci svoje.

Japonci smatrajo, da je dosti bolj pametno graditi večje ladje. Morda je to znamenje bridkega spoznanja in nauka iz sedanje vojne. Nove japonske ladje bodo po nosilnosti dosti večje kot pa ameriške. Pravijo, da bodo nove ameriške ladje imele največ po 35.000 ton, dočim z japonske strani napovedujejo pravcate pomorske orjake po najmanj 45.000 ton. Prav zanesljivo to seveda še ni, govore pa tako. Toda, čeprav delajo v japonskih ladjedelnicah z vso naglico, kolikor pač morejo hitro, je skoraj gotovo, da te orjaške nove japonske ladje ne bodo dograjene prej ko 1943. leta.

Iz vsega sledi, da je ameriško vojno brodovje danes še močnejše od japonskega; da bo v prihodnjih dveh letih njegova moč sicer nekoliko oslabela z ozirom na hitro japonsko oboroževanje in graditev velikih novih ladij, nato pa se bo pokazala še večja razlika med obema brodovjema, razlika v korist Združenim državam, in končno, da so Japonci danes na morju morda hitrejši od Amerikancev, so pa zato njihovi ameriški tekmeci občutno močnejši, zlasti na rušilcih in podmornicah.

Zabavni trenutek z vojskujočega se Zahoda

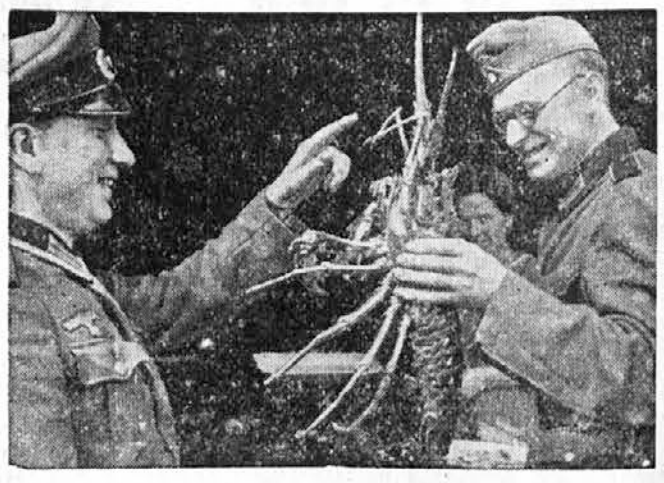

Rak, ki sta ga ujela nemška vojaka ob francoski atlantski obali in ki jima je vsaj za nekaj trenutkov pregnal misli na vojskovanje

Venera danes enaka Zemlji pred milijoni let

Ko bo Zemlja »umrla«, bo sedež življenja postala Venera

V Ameriki je nedavno objavil Smitsonov institut, da se pričenja življenje na planetu Veneri. Venera je zdaj v prav takšnem stanju, kakor je bila naša Zemlja, ko se je začelo na njej razvijati življenje.

Zvezdoslovec Jones Spencer je napisal o tem daljšo razpravo, v kateri podaja opis svojih troskopskih raziskavanj, na podlagi katerih si moremo razložiti mnogo čudnih pojavov, ki so v zvezi s težkim ozračjem planeta Venere. Zlasti je opazil, da na Veneri ni več vodnih hlapov. Površina Venere je pokrita z debelejšo plastjo goste megle. To bi bilo težko razumljivo, če bi bilo res, da na Veneri primanjkuje vode.

Drug čuden pojav pa je, da v Venerinem ozračju ni opaziti prostega kisika, medtem ko se je na drugi strani ugotovilo, da je na Veneri oglikovega dvokisa mnogo več, kakor pa na naši zemlji. Svojevrstnost ne obstoji v pomanjkanju kisika v ozračju Venere, pač pa v njegovi obilnosti v ozračju naše zemlje. Ker zrak neprestano črpa obenem z drugimi elementi kisik, mora biti nekje tudi vir, iz katerega se z njim oskrbuje. Brez dvoma je to v zvezi z rastlinstvom na zemeljski površini. Rastline vsrkavajo ogljikov dvokis in tako postaja kisik zrak. Ko se je začelo življenje na zemlji, je bilo po vsej priliki v ozračju zelo mnogo oglikovega dvokisa in zelo malo kisika.

Spričo tega — pravi Spencer v svoji razpravi — je današnje stanje Venere precej podobno tistemu, v katerem je bila naša zemlja pred več milijoni leti. Obstoji možnost, da je življenje na tem planetu v postopnem razvoju in da bo Venera v kakšnih milijon letih, ko se bo na naši Zemlji pričela doba izumiranja, postala sedež življenja.

Tudi s kolesom se bomo vozili po zraku

Neki Čeh je izumil novo letalo s krili na nožni pogon
Kdo je bil prej, on ali naš preprosti kovač z Gorenjskega?

Pred leti so pri nas na Gorenjskem zelo mnogo govorili o novem izumu nekega domačina pod Begunjami, ki je baje cele noči delal posebne vrste letalo na nožni pogon, torej letalo, s katerim bi se človek lahko z lastno silo brez kakšnega motorja ali po zaslugi zračnih tokov, kot se to dogaja pri letanju z jadralnimi letali, vozil po zraku. Šel je po deželi glas o takoimenovanem »samofrču«, ki da ga bo domači iznajditelj, po poklicu skromni kovač, prav v kratkem izgotovil, se z njim na splošno presenečenje in občudovanje pripeljal zdaj v ta, zdaj v oni kraj in tako dokazal spet, da so tudi na mali slovenski zemlji iznajdljivi ljudje. Slišalo se je tedaj o tem »samofrču« in njegovem izumitelju marsikaj, in nekateri so vedeli povedati tudi, da so to nenavadno vozilo videli na lastne oči, kakor tudi to, da se je izumitelj že celo nekaj metrov visoko z njim dvignil v zrak in letel, pa da je pri tem ugotovil, da mora svoj izum le še izpopolniti, če se hoče odpeljati z njim kam dlje. Kaj je zdaj s tem njegovim »letalom-kolesom« ni točno znano, vendar pa se bo nanj gotovo spomnil marsikdo, ki bo bral to naše poročilo o podobnem izumu nekega Čeha.

Zdaj namreč pišejo iz Prage, da je pri tamkajšnjem patentnem uradu prijavil češki mehanik Piterka nenavaden izum, neke vrste kolo, s katerim se more človek z lastno silo dvigniti v zrak do gotove višine. To je nekako letalo na nožni pogon, torej nekaj čisto enakega, kot si je zamislil naš kovač z Otoka. Piterka pravi, da je na tem svojem izumu delal celih šestnajst let. Vse podrobnosti, kako je njegovo »letalo-kolo« zgrajeno, seveda še niso znane, saj je to vendar tajnost, ki je izumitelj ni dolžan izdajati drugim, kajti lahko bi se zgodilo, da bi se brž oglasil še kdo drugi in začel trditi, da je bil on prvi, ki je zgradil takšno novo letalo na nožni pogon. V prijavi je povedano le, da so sredi biciklja pritrjena nekakšna krila in posebne vrste mehanizem, s katerim se »letalo-kolo« vodi. Dalje je rečeno, da se človek z njim lahko vozi z lastno silo, ali pa poleg tega še s pomočjo majhnega motorja, ki bi se ga letalec-kolesar poslužil v prvi vrsti le tedaj, če bi se namenil na daljšo in višjo pot. Novo vozilo je težko vsega skupaj 80 kilogramov.

Tudi če bi se imenovani Čeh Piterka tudi res vozil s svojim novim vozilom prej kakor pa naš domačin z Gorenjskega, vendar smo lahko ponosni vsaj na to, da je tudi našemu preprostemu Gorenjcu padla v glavo misel na takšen izum Niti ni bila to samo misel, tudi to je zanesljivo znano.

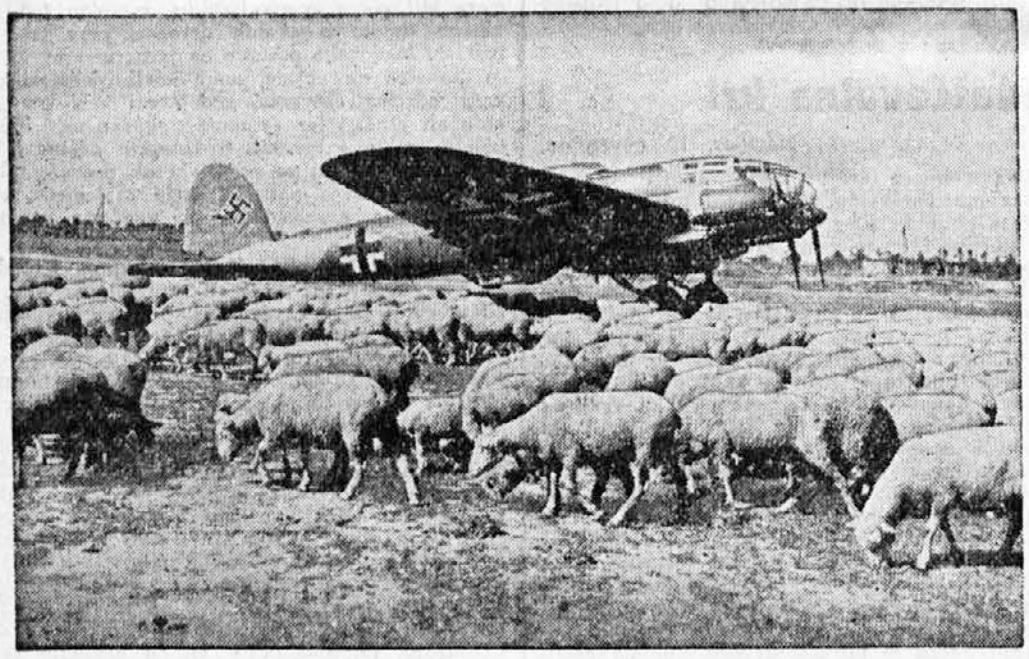

Dva čisto različna svetova sta se srečala v kolikor toliko mirnem zaledju

Italijanski časopis »Popolo d'Italija« obhaja 20 letnico svojega obstoja. Ustanovil ga je 1920 sedanji predsednik vlade Benito Mussolini in v njem začel pripravljati fašistično revolucijo in pohod na Rim, do katerega je prišlo tri leta pozneje.

Žalostni konec slovitega drsalca

V norveškem športnem svetu je vladalo te dni veliko zanimanje za usodo svetovnega prvaka v hitrem drsanju, Mihaela Staksurda, ki je pred nekaj dnevi nenadno izginil brez vsakega sledu. Predvčerajšnjim pa so res našli v nekem jezeru blizu Osla njegovo truplo. Domnevajo, da je ta sloviti drsalec pri svojih vajah na zamrznjenem jezeru izgubil orientacijo ter pri tem zavozil na kraj, kjer je bil led preslab, da bi ga držal. Pod nogami se mu je udrlo in je utonil.

Silen vihar ob francoski sredozemski obali

Silovit vihar je divjal v ponedeljek ob francoski sredozemski obali, zlasti pri Marseilleu in pri Nici, kjer je orkan povzročil prav precejšnjo škodo. Tudi reke so prestopile bregove in so številne ulice v Nici in Marseilleu pod vodo. Ker so dalje poškodovane tudi nekatere železniške proge, je bil promet na več krajih pretrgan. Ob sredozemski francoski obali je utonilo tudi nekaj mornarjev.

Podiranje po potresu poškodovanih hiš v Romuniji

V Bukarešti so zaradi hudih poškodb, ki jih je zadnji siloviti potres prizadejal na hišah, zdaj podrli že 56 zgradb, 38 pa jih bodo verjetno še. Ljudstvo je sicer v preveliki nevarnosti, kdaj se bodo zidovi zrušili nanje in zahtevali novih žrtev. Ogromno pa je število takšnih hiš, ki jih bodo morali temeljito popraviti, preden se bodo ljudje vselili vanje.

Tudi iz drugih romunskih mest poročajo, da se hiše še vedno podirajo bodisi same, ali pa jih podirajo delavci, da ne bi bilo novih žrtev. Tako pravijo med drugim, da se je podrlo oziroma so podrli na primer v Foscaniju kar 29 zgradb. Kar torej ni zadosti temeljito opravil strahoten potres sam, se zdaj zaradi hudih posledic samo nadaljuje, ali pa morajo priti na pomoč človeške roke, da preprečijo nove žrtve pod novimi razvalinami.

RADIO

Program radio Ljubljana

Sreda, 20. novembra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Vesele orkestralne točke (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Odmevi in napevi iz Španije (plošče) — 14 Poročila — 18 A Adamič: Anton Martin Slomšek, življenjepisna igra. (Člani radijske igr. družine) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nac. ura — 19 50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz opernega gledališča. V I. odmoru: Glasbeio predavanje (g. Vilko Ukmar). V II. odmoru: Napovedi, poročila. — Konec ob 23.

Drugi programi

Sreda, 20. novembra: Belgrad: 20 Opera — **Zagreb:** 20 Nar. pesmi — **Beromünster:** 19.45 Gledališki prenos — **Bratislava:** 21 Večerni konc. — **Budimpešta:** 19.20 Pisan večer — **Praga:** 18.05 Operni zbori — **Sofija:** 21 Mozartov večer — **Sottens:** 20 35 Simf. konc. — **Stockholm:** 21.05 Čajkovskega V simfonija.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko YUG (19 69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

NISMO EDINI

Roman podeželskega zdravnika 17

Spraševal je samega sebe, kaj naj neki zdaj vse to pomeni. Denar pa res ni v njegovi družini nikdar igral posebne vloge, zdaj pa kar na mah pretveza zaradi denarja. Kaj naj stori?

Premišljeval je nekaj časa, potem pa je sklenil takoj oditi do Jessice, da bi z njo govoril in dobil pojasnila o tem njenem nerazumljivem koraku. Niti slekel se ni, tako ga je stvar prevzela in je krenil kar v mokrem dežnem plašču v hišo. Na pragu se jo obrnil in dejal Leni, naj gre mirno v svojo sobo, da bo že on vso zadevo poravnal.

Jessico je dobil v zadnji sobi, na koncu stanovanja. Močno zamišljena je sedela za mizo in je imela posla s sestavo programa za svojo bližnjo čajanko in domači koncert. Ko je zdravnik vstopil v sobo, ni nič pozdravil, temveč jo je naglo in nejevoljno vprašal:

»Zakaj se vendar hočeš otresti dekleta?«

Žena je mirno pogledala iznad svojih papirjev in ga premerila s pogledom od glave do nog. Potem je mirno, kakor da se je vse to nič ne tiče, dejala:

»David, pozabil si sleči dežni plašč. Poglej, kako ti z njega kaplja na novo preprogo... Tukaj so sporedi. Ko bodo gostje prihajali v hišo, daj vsakemu po enega.«

Zdravnik je onemel. Zdaj res ni vedel, kaj naj bi ženi dejal. Mar je to bil odgovor na njegovo vprašanje? Ženino vedenje ga je zbodlo in je jezno vzkliknil:

»Pusti zdaj te reči! Odgovori mi, kar sem te vprašal!«

Žena se za njegovo razburjenje ni menila, temveč je rekla:

»Kakor vem, vodim gospodinjstvo jaz. To so moje stvari. Za vse, kar storim, imam razloge. Poglej, vso preprogo mi boš uničil.«

To izmikanje odgovoru je pa zdravnika razjezilo, da je za trenutek pozabil sam nase in se čisto spremenil. Tihi in mirni »mali doktor« je postal robat in je začel vpiti:

»Takoj mi odgovori, kaj je to beraško dekle storilo, da jo mečeš iz hiše? Kaj ti zdaj kar na lepem ne ugaja? Saj si ti vendar bila najbolj navdušena nad njo zaradi Geralda? Kaj morda ni dobra z otrokom? Dovolj mi je tega izmikanja in igranja s finostjo in dostojnostjo. Hočem odgovora!«

Žena moža kar ni več poznala. Ob njegovem vpitju je prebledela in trajalo je precej dolgo, da ga je mogla vprašati:

»Ali zares želiš, da bi povedala?«

»Da, za vraga! Saj skozi zahtevam samo to od tebe. Govori že, vendar!«

Žena je vstala in začela:

»Torej, poslušaj! Ta oseba ne bo niti minuto več pri mojem sinu. Mar nisi vedel, da je navadna plesačica, da se je hotela sama ubiti, skratka, da je propadla ženska? Njen vpliv na Geralda je kakor strup...«

Doktor Newcome je ob ženini razlagi postajal vedno srditejši. Padel ji je v besedo ter razburjeno govoril:

»Propadla ženska? Kaj je sama kriva, če jo je ves svet zapustil in bi bila od lakote umrla, da je nisem našel jaz. Ti, ki si tako sveta ženska, mi zameriš, da sem rešil ubogega človeka smrti, da sem ji rešil življenje in dušo!«

Počakal je, da bi videl, kaj mu bo žena odgovorila. Jessica ga je ostro pogledala, potem je pobesila oči in tiho rekla:

»Razen tega pa... tudi tvoje razmerje do nje... mi kar ne ugaja...«

Zdaj je tudi ona izgubila oblast nad samo seboj, začela se je tresti, bila je vsa bleda in začela je vzklikati:

»Vse mesto že govori o tem. Dosti mi je vsega tega! Zastruplja mi sina in se nedostojno vede. Ti pa to dovoljuješ in zdi se, kakor da se celo veseliš nad tem. Ti držiš z njo! Na mestu mora iz moje hiše. Ali ona ali...«

Žena je bruhnila v jok, doktor pa je trpko dejal:

»Tako torej! Tukaj smo. Jaz pa ti pravim, da ne veš, kaj delaš!«

Toda njegove besede niso pomagale. Žena je vpila kar naprej:

»To dekle mora iz hiše!«

»Leni ni storila nič hudega! Ti pa, ki škodiš mojemu sinu. Ti ga dan za dnem s svojo puščobo po malem zastrupljaš. In zdaj, ko si sama videla in priznala, da se spreminja, da mu je zasijalo malo sonca, zdaj... je že dobro!«

Zdravnik je čutil, da je do kraja razburjen in se mu je zdelo nevarno nadaljevati prepir. Pobegnil je iz sobe.

Žena je nekaj časa stala na mestu in gledala za njim. Čakala je, da se bo vrnil, da jo bo prosil oproščenja in da bosta vso stvar rešila tako, kakor se njej zdi prav. Ko pa je preteklo četrt ure in moža ni bilo nazaj, je spet sedla za mizo k svojim sporedom za jutrišnjo prireditev.

Zdravnik je odšel v ordinacijsko sobo in jezen začel tam nekaj brskati. Nenadno pa je Jessica planila od svojega dela in slišal jo je, kako je stekla po stopnicah. Prisluhnil je.

Jessica je odšla v prvo nadstropje v Geraldovo sobo. Pred vrati je obstala in poslušala. Ko se ji zazdelo, da sliši notri glasove, je naglo odprla vrata in ujela Leni, ki se je bila vrnila h Geraldu in se pogovarjala z njim. Jessica je prižgala luč, da je dekleta in otroka kar treščilo po očeh.

Ko se je Leni razgledala, je začutila na sebi strahovito sovražen pogled zdravnikove žene. Prestrašila se je in obsedela, kakor da so jo njene oči ohromile.

Jessica je vzrasla pred njo, stegnila roko in zapovedala:

»Pustite mojega sina! Sama ga bom spravila spat!«

Pokazala je z roko na vrata in dekle jo je prestrašeno in zmedeno poslušalo. Pred vrati je Leni bruhnila v jok.

Ko je Leni odšla iz sobe, se je Jessica obrnila h Geraldu, ki se je od strahu stisnil pod odejo in mu zapovedala:

»Vstani, otrok moj! Takoj moram s teboj iti od tu.«

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič ~ Izdajatelj: inž. Jože Sodja ~ Urednik: Mirko Javornik ~ Rokopisov ne vračamo ~ »Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12 ~ V ponedeljkih je jutranjik ~ Mesečna naročnina je 14 din. za inozemstvo 25 din ~ Samo ponedeljski »Slovenski dom« velja mesečno 5 dinarjev, polletno 25 dinarjev, celoletno 50 dinarjev
Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III ~ Uprava: Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana ~ Telefon 40-01 do 40-05 ~ Podružnice: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.